

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

KOMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Meerkkerk; Ds. H.C. van der Ent, Elburg;
Ds. H. van Leeuwen, Driebergen; Ds. L.W. van der
Meij, Alphen a.d. Rijn; Ds. D. Slagboom, Katwijk aan
Zee; Ds. M.C. Tanis, Sliedrecht-Centrum; Ds. M.
Vlietstra, Zeist; Ds. P. van Zonneveld, Driebergen; A.
Beukers, Alphen a.d. Rijn en Joh. van der Lee,
Alphen a.d. Rijn.

REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13,
4231 BP Meerkkerk. Telef. 01837-1357

ADMINISTRATIE

A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a/d
Rijn, tel. 01720 - 74202, postrek. 70.43.50, t.n.v. de
administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen
a/d Rijn.

Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs
voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar.
Advertenties f 0,25 per mm. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

Christus is daarboven een staande Christus (1)

”En hij zeide: Ziet, ik zie de hemelen
geopend, en de Zoon des mensen, staande
ter rechterhand Gods”.

Handelingen 7 : 56.

Hebt u uzelf wel eens afgevraagd hoe het
komt dat de kerk er tot nu toe is?

Dat is echt geen vanzelfsprekendheid. Im-
mers er komt wat af op de kerk. Daar zijn al
de helse machten en krachten, al de dui-
velen, en dan ook de wereld, waarvan satan
de overste is, deze allen stormen af op de
kerk om de kerk te vernietigen, en dat per-
manent, voortdurend, elke dag.

U zegt: wij hebben een ”goeie dominee”, of:
wij hebben een kerkeraad die pal staat voor
de waarheid, of: in onze gemeente zijn er
strijders voor de waarheid. Echter ik zeg u:
dat is geen waarborg dat de kerk overeind
blijft, dat de kerk niet overwonnen wordt
door satan.

De vraag blijft: wat is het geheim van het
voortbestaan van de kerk?

Diezelfde vraag kunt u ook stellen ten aan-
zien van een levend lidmaat van de kerk. U
zegt: nu dat is duidelijk, eens bekeerd altijd
bekeerd. Nou, nou, dat is nog al wat! Ik dacht
dat Gods kind nog wel eens aan een zijden
draad hangt boven de hel, zodat je je afvraagt:
wordt dat kind nog wel zalig?

Het geheim van het voortbestaan van de
kerk, het geheim van het staande blijven van
Gods kind zit daarin dat er boven in de hemel
is een staande Christus.

Zo heeft eens Stefanus Hem gezien, neen
niet zittende, maar staande ter rechterhand
Gods.

Onder welke omstandigheden? Wel, toen hij
weldra de marteldood zou sterven. U kent
Stefanus van het heilig Blad. Hij was een van
de zeven diakenen, en hij preekte, getuigde.
U zegt: foei toch, een diaken met domineesal-
lure. Dat is kerkordelijk niet juist; ’t gaat
tegen de regels in, een diaken moet z’n mond
houden! O ja? Maar wie vol is des Geestes die
preekt, die getuigt. Dat kan niet anders.
Waar het hart vol van is, daar loopt de mond
van over. En eerder zullen de stenen spreken
dan dat zulken zwijgen. En ’t is zelfs de
opdracht van de Koning der kerk: gij zult
Mijn getuigen zijn.

Door zijn getuigenis kwam Stefanus in kon-
flikt met de leden van de Griekse synagoge in
Jeruzalem. Die hebben hem voor de joodse
raad, voor het sanhedrin gesleurd. Daar werd
hij beschuldigd van lasterlijke woorden tegen
Jeruzalem, tegen de tempel en tegen de wet
van Mozes.

Opeens gebeurde er iets met het gelaat van
Stefanus. Zijn naam betekent krans. Nu op
en om dat gelaat kwam een hele lichtkrans.
Precies als bij Mozes toen hij vanaf de berg,
uit de nabijheid van God kwam. De heer-
lijkheid van God straalde ervan af. Dat ge-
beurt nog. Ik zie ze voor mij zitten in de kerk,
met aangezichten waarvan het afstraalt. Dat
kan ook gebeuren als je uit de binnenkamer
komt. Och neen, dat zie je zelf niet zo. Maar
wel anderen. Door de hemelvaart van Jezus
Christus is Gods troon geworden een gena-

detroon. Door, in Jezus Christus is de troon
toegankelijk geworden, die troon waarop zit
de volheerlijke God. Wie daar komt, in die
nabijheid, die wordt als het ware opgeladen.
Bij terugkeer glanst Gods heerlijkheid van u
af. Uw gelaat is dan een stralend gelaat. De
heerlijkheid Gods straalt van uw aangezicht.
Allen, zowel de beschuldigers als de leden
van de joodse raad zien dat gelaat van Stefa-
nus stralen. Als ik goed lees dan moet ik
zeggen: ze werden erdoor gefascineerd. Ech-
ter ze willen het niet zien. Ze gaan gewoon
door. Stefanus moet zich verdedigen.

Let u erop hoe hij dat doet. Iemand die vol
des Geestes is, grijpt alleen naar de Schrift.
Zo weten we of we vanuit de dood in het
leven zijn overgegaan. De Geest bindt altijd
aan het Woord. Stefanus’ spreken is Woorde-
lijk. Hij begint bij Abraham en hij eindigt bij
de bouw van de tempel. Daarna komt de toe-
passing: de Allerhoogste woont niet in tem-
pelen met handen gemaakt. De pijn krijgt
een scherpe punt, en dat is altoos de juiste
Woordbediening: gij hardnekkigen en onbe-
sedenen van hart en oren, gij wederstaat
altijd de Heilige Geest, gij zijt verraders en
moordenaars van de Heere Jezus, gij hebt de
wet ontvangen maar hebt die niet gehouden.
Vandaag wil men de prediker graag laten
zeggen: lieve mensen, ’t is met u allemaal
goed, ’t gaat regelrecht met u op de hemel
aan. Of: lieve mensen, mocht het nog eens
gebeuren. Maar de prediker die vol des Gees-
tes is, noemt de naam van de mens. De rechte
prediking wil ontmaskeren. Daarom nu die
vraag: hebt u al eens uw naam gehoord? Ik
ben een hardnekkige, een onbesedene van
hart en oren, een wederstaander van de Hei-
lige Geest, een verrader, een moordenaar,
een wetsovertreder. Och, och wat kunnen
we ons toch overeind houden met vragen als
mocht ik het ook eens weten of ik bekeerd
ben, of dat ik zalig word. Ik vraag u: hebt u al
eens uw naam horen noemen. Dat is niet om
u tot wanhoop te brengen. Maar de dienaar
des Woords kan dan zo komen met die rijke
en volle Christus, met die boodschap van
genade-alleen. Hij, de Christus nu voor zul-
ken. O dat grote wonder van Gods barmhar-
tigheid voor zulken, zulken die het verdiend
hebben om voor eeuwig te worden wegge-
worpen!

Echter Stefanus komt niet toe aan de Chris-
tus’ prediking. Als zij hun namen horen
noemen, toen berstten hun harten en toen
knersten zij de tanden tegen hem. Stefanus
blijkt in ogen vol van dodelijke haat. De vij-
andschap spat eruit. Ja, dat gebeurt ook van-
daag nog onder de rechte prediking. ’t Is
altijd één van twee: of door de Heilige Geest
door de knieën gaan en roepen: is er voor zo
één nog een middel om de welverdiende
straf te ontgaan en wederom tot genade te
komen? Of een zich schrap zetten, een ingaan
tegen het overtuigend werk van de Heilige
Geest, een briesende vijandschap. Neutraal
kunnen we ons nooit opstellen onder de
rechte prediking. Simeon met het kind Jezus
in de armen heeft dat reeds geprofeteerd:
zie, Deze wordt gezet tot een val en tot een
opstanding. De binnenste gedachten van de
mens treden altoos naar buiten. Die komen
openbaar, door niets tegen te houden.
Stefanus doet het beste wat in zo’n situatie te
doen is. Hij ziet af van al die vijandelijke

blikken, en hij ziet naar boven. Stefanus
houdende zijn ogen naar de hemel. Gods
kind kan als Simon Petrus op de golven zien.
Maar als je daarop blijft zien dan wordt het
onherroepelijk zinken. Wat doet u nu als u
omringd wordt door tegenspoed en daardoor
bezwijken moet? O, u kunt staan in het aan-
gezicht van de duivel, er kunnen zijn dui-
zend zorgen, u kunt duizend doden sterven.
Dat is helemaal niet vreemd in het leven van
Gods kind. En dat kind kan omringd worden
door vijanden en met ogen die vlammen van
een dodelijke haat. Maar wat doet u dan?
Daar op blijven zien? Blijven zien op al die
moeiten, op al die zorgen, op al die noden, och
wat kan het hart al niet deren, maar als u
daarop blijft zien, het wordt zeker zinken in
de golven. Zie nu toch eens naar boven!
Stefanus ziet als hij naar boven kijkt, de heer-
lijkheid Gods, en Jezus, staande ter rechter-
hand Gods. O wat is dat rijk, welk een troost
is hier, in die grote nood als weldra de stenen
zullen neerkomen op Stefanus, als hij wel-
dra de marteldood zal sterven, dan ziet hij de
Zoon des mensen staande ter rechterhand
Gods.

Ds. v. Z.

Van de administratie

In de afgelopen 14 dagen kregen we berichten dat er 6
abonnees op ons blad waren overleden. Dit grote getal
viel ons op. Zij hebben de reis naar de eeuwigheid
gemaakt. Laat het ons verwonderen dat wij er nog zijn
en ons afvragen, hoe zou het met ons zijn als wij werden
geroepen? Wij zijn nog in het heden der genade. De
lezing van ons blad mocht nog tot zegen worden gesteld
voor tijd en eeuwigheid beide.

3 nieuwe abonnees konden worden ingeboekt, terwijl
we f 222,- aan giften ontvingen, waarvoor hartelijk
dank.

Adm. Bewaar het Pand: A. Beukers, Toussaintplein 20,
2406 XL Alphen a.d. Rijn, tel. 01720-74202, giro 704350.

Van de Redactie

We herinneren weer aan de *ontmoetingsdag*
te Kampen, die D.V. zal worden gehouden op
zaterdag 30 augustus a.s.

Het programma ziet er als volgt uit:

Morgensamenkomst, aanvang 10.30 uur:

Opening Ds. G. Blom
spreker Ds. D. Slagboom
slotwoord Ds. A. van Heteren

Pauze

Middagsamenkomst, aanvang 2 uur:

Opening Ds. R. Kok
spreker Ds. L.W. van der Meij
slotwoord Ds. H.C. van der Ent

Laat dit genoeg zijn om velen aan te moe-
digen om D.V. op bovengenoemde dag naar
Kampen te gaan ter bijwoning van deze
ontmoetingsdag. Die dag komt naderbij. De
tijd gaat snel.

B.

Dankbetuiging!

Voor de vele hartelijke blikken van medele-
ven, zowel persoonlijk als schriftelijk ter
gelegenheid van mijn tachtigste verjaardag,
10 mei j.l., zeggen wij u allen heel hartelijk
dank! Bijzonder de commissie van ”Bewaar
het Pand”, die ons j.l. zaterdagmorgen met
een persoonlijk bezoek vereerde!

Ja, zo mogen wij wel betuigen met David in I
Kron. 17, vs. 16b:

"Wie ben ik, **HEERE** God, en wat is mijn huis, dat Gij mij tot hiertoe gebracht hebt!"

"Niet ons, o **HEERE!** niet ons, maar Uwe Naam geef eer, om Uwer goedertierenheid, om Uwer waarheid wil".

Ds. van Leeuwen en gezin.

Uit het land van de Bijbel 58.

C. HET KRIJGSWEZEN (4).

b. De *delen* van de "wapenrusting" (vervolg). We zien deze genoemd in Efeze 6 vanaf vs. 14, namelijk:

1. de gordel;
2. het borstharnas;
3. het schoeisel;
4. het schild;
5. de helm;
6. het zwaard.

De "gordel" wijst op de "waarheid", in Gods Woord verklaard. Het "borstharnas" op de "gerechtigheid", welke door Christus is aangebracht en die door het geloof wordt gekend en beoefend. Het "schoeisel" en wel als een "deugdelijk" schoeisel, dat noodzakelijk is voor de christen, om de weg der zaligheid te bewandelen. Het "schild" is voor de christen noodzakelijk om de "vurige pijlen" van de vijand onschadelijk te maken en af te wenden. De "helm" dient als bedekking van het "hoofd" van de strijder en "het zwaard" is noodzakelijk voor de christen ter "verdediging" van zijn leven.

Welnu, zo zien we de christen, met deze volledige wapenrusting toegerust, als een kleine "vesting".

Vanzelf moet zulk een wapenrusting van de christen zeer wel van *deugdelijke* kwaliteit zijn!

Want de strijd van de christen is geen "vleeselijke" strijd, maar een "*geestelijke*" oorlogsvoering en wel tegen een *drievoudige DOODVIJAND*, namelijk: de *duivel*, de *wereld* en het *eigen "vlees"*. En dat is wel de "gevaarlijkste" van deze 3 dood-vijanden! Weet ge, hoe Paulus deze noemt in Efeze 6 vs. 12? De "machtingen"; de "overheden", de "geweldhebbers der wereld, der duisternis dezer eeuw", de "geestelijke boosheden in de lucht". Dat is dus: *van BOVEN af!*

En deze "machten" zetten hun meest verderfelijke wapens in tegen **CHRISTUS' RIJK** en tegen Zijn *kerk!*

We zeiden: "*Van bovenaf!*" En zien we dit ook niet heel duidelijk . . . *vandaag!* Wat een enorme en al-verwoestende *bedreiging* verontrustte de mensheid ten aanzien van de ramp van de verongelukte kernreactor van Tsjernobil in Rusland!

"Van boven af". Dat zijn verder dus al die "geestelijke boosheden in de lucht" met hun verdervende, infecterende invloeden!

En al die verdervende invloeden *ademt* men in! Hoe? Wel, via allerlei kanalen, zoals de radio, de televisie, verdervende lectuur, ja, op allerlei plaatsen en gelegenheden, die de wereld beschikbaar stelt! Ja maar, daar komt toch onze jeugd niet! O, gelukkig zijn er nog jonge mensen, die van al deze plaatsen een afkeer hebben en al die tenten voorbijgaan! Maar anderzijds zijn er, die rustig zeggen: "och, je mag toch wel eens "wat" hebben in je vrije tijd; zit er dan zoveel kwaad in?

Een jongen van serieuze ouders stond eens bij de ingang van een kermis. Hij zuchtte diep en zei: "hè, ik wou dat die kermis maar 'van de Heere' was"!

Anderzijds is het toch een groot voorrecht, wanneer er vandaag ook nog een jeugd mag zijn, die zich mag begeven op die plaatsen en gelegenheden, waar over de Heere en Zijn dienst wordt gesproken, over de "dingen, die *boven* zijn." We denken hierbij aan het woord van de psalmdichter in psalm 119 vs. 9 (onber.):

"Waarmede zal de jongeling zijn pad zuiver houden? Als hij dat houdt naar Uw Woord". En dan denken wij hier aan *Daniël*, die zijn opperzaal in Babel had met de open vensters, gericht naar Jeruzalem en waarin hij 3 tijden daags bad! Maar, hoe weten we, dat de duivel zijn verdervende invloeden uitoefent hier op aarde? Wel, dat lezen we in de geschiedenis van *Job*. Namelijk, dat de Heere aan satan vroeg: vanwaar komt gij? En toen

was zijn antwoord: "Van om te trekken op de aarde en die te doorwandelen!" (Job 1, vs. 7). Welnu, komt het er dan niet ten zeerste op aan, een "christen" te worden, met zulk een "deugdelijke wapenrusting" toegerust! Zij is nog te bekomen bij de "hemelse smidse"! Ja, en dat zelfs . . . "om niet"!

Dr.

v.L.

Belijdenis doen en dan?

Rond en op de Pasen werd er in verschillende kerken belijdenis gedaan. In onze gemeente vond dit Tweede Pinksterdag plaats. Het doen van belijdenis is een bijzonder moment in het leven. Door het uitspreken van het 'ja-woord' wordt heel wat beloofd en die belofte is wezenlijk een eed voor de Heere en de gemeente. En die eed blijft. Men kan haar nimmer ongedaan maken. In de praktijk van het leven moet ook blijken de waarheid van die eed. En dit is een opgaaf. Een onmogelijkheid in eigen kracht, maar de Heere roept tot de eedaflegging en Hij vraagt de eedbevestiging. Echter de roepende, vragende Heere, wil ook geven Zijn genadekracht, het vermogen en de lust om te doen wat Hij vraagt. En dat is bijzonder bevestigd met een eed. Gods eedzwering is er al eeuwen. Ja, God de Heere heeft als Eerste gezworen. Welk een wonder is dat. Het is het wonder in Christus Jezus. In het offer, in het bloed van Jezus Christus kan God zweren en zweert Hij. En Zijn eedzwering blijft gelden, de eeuwen door, dus ook vandaag. Welzalig nu hij, zij, die alle kracht en hulp alleen van de Heere verwacht. Want dan zal, wat plicht, eis is, ook de lust van het leven zijn en blijven. Nu zou op verschillende aspecten na het belijdenis doen gewezen kunnen worden, tot enkele moet ik mij beperken en ze zijn niet onbelangrijk, en bijzonder vandaag niet. Ik denk allereerst aan de kerkgang. Die kerkgang is van betekenis, want in de kerk vindt de verkondiging van Gods Woord plaats. Aan welke eisen die verkondiging moet voldoen, wordt in het Woord en het belijden van de kerk aangegeven. Nu zal niet één kerk, niet één verkondiger kunnen zeggen: "hier is de waarheid", maar onder biddend opzien tot de Heere dient gestaan te worden, naar de zuivere bediening van Gods Woord. Een prediking voor hoofd, hart en leven. Een prediking, waarin de tijd niet voorbijgezien wordt, maar die niet eigentijds mag zijn. De centrale boodschap moet gelijk zijn aan het verleden. Immers Gods werk is gelijk de eeuwen door en wijzigt niet met de tijd. De orde Gods mag niet veranderd worden. De bijbelse prediking nu, zal niet ongezegend blijven. Dit heeft de Heere Zelf beloofd. Waar men in Zijn Naam bijeen is, daar laat Hij Zich niet onbetuigd. Het werk des Geestes wat er in het verleden mocht zijn, komt dan ook nu naar voren. En mag er verschil in generatie zijn tussen ouderen en jongeren, er ontstaan geen generatietegenstelling. De eenheid ondanks generatieverschil wordt ons in de Bijbel voorgehouden. Die eenheid onder en bijzonder in het Woord, en haar verkondiging bindt jonge leden aan ouderen. Zo zij het onder ons. Dan gaat de gemeente niet kantelen en wordt zij niet omgeturnd, gelijk op verschillende plaatsen gezien wordt. De overleden generatie zou verschrikken, ja zou wenen wanneer gezien en gehoord kon worden de werkelijkheid van heden in belijden en levensstijl. Het belijden op zondag mag ook nimmer onttaarden in een zondags belijden alleen. Dan wordt het met het zondags costume, of jurk voor een week opgeborgen. Het leven op de zondag zij een hartelijk leven. Een behoeftig leven, een biddend leven, een dankend leven. Wanneer dat werkelijkheid is en de Heere wil dit door Zijn Geest geven, dan houdt dit leven 's zondagsavonds niet op, maar het zet zich door. Geeft de Heere in de natuur de doorzetting, de worteling en het groeiproces, nu zo gaat Zijn genadewerk door. En wie het van 's Heeren werk moet hebben, zoekt ook die doorgang. Dringend wordt die ook begeerd, temeer daar het tijdsbeeld zo aangrijpend is. Men komt almeer alleen te staan, tenminste wie een band kent aan Gods Woord en 's Heeren wet. Dat alleen-staan valt niet mee. Daar komt veel tegen op. Alles tegen op. Vandaar dat zonder gebed het standvastig

zijn niet zal blijven. Men komt tot de overstap of het compromis. De Heere schenkt volharding in een tijd vol van verzoeking. Gods Woord wijst ons daarop. De voorbeelden daarvan zijn voor het grijpen. Ik denk aan de gezindheid van Josafath. In 2 Kronieken 17 lezen we: "En zijn hart verhief zich in de wegen des Heeren". Hij had de moed om tegen de tijdstroom in te gaan. Hij liet zich niet leiden door wat "men" zei en dacht. De wet des Heeren stond duidelijk voor Zijn aandacht. De wil des Heeren trof hem. Hij verhief zijn hart in de wegen des Heeren. Hij verhief zijn hart niet in het kwade. Hij ging ook geen stuur geven aan zijn gedachten. Geen eigentijdse godsdienst, geen eigen gedachten over Gods wet, geen herinterpretatie van de wet, maar de hartelijke verbondenheid aan Gods wet. Naar die wet wilde hij leven en handelen. Persoonlijk en ambtelijk. Als man, vader en als vorst. Hij wilde ook dat zijn volk de wet kende en daarnaar zou leven. Hij bracht de wet van God onder zijn volk met het doel dat het volk geïnformeerd en geïnstrueerd zou worden in de dienst des Heeren. Hij vroeg niet naar de wil van het volk. Hij stond niet voor een zekere aanpassing. Hij stelde ook geen commissie in tot bezinning op of heroverweging van de wet. De wet als wet bleef voor hem staan. Tijdgericht, maar niet tijdgebonden. Dit bewerkt de vreze des Heeren. Ook vandaag. Dan kijken en luisteren we niet naar rechts of links, dan wordt positief beleden: "en zo is het en niet anders". En dat wordt niet eigengereid, noch hoogmoedig uitgesproken. Besslist niet. Men kan niet anders en men wil niet anders. Men doet het om 's Heeren wil. Het hart wil gaan, wil zich verheffen in de wegen des Heeren. En dat door de genade van Christus. Wat heeft Christus zijn hart niet verheven in de wegen van Zijn Vader. Hij heeft niet gevraagd naar de volkswil, Hij heeft niet gevraagd wat Zijn discipelen wilden. Hij ging ook niet na, wat Hem veilig zou stellen. Hij kwam geheel alleen te staan en in Zijn alleen-zijn blijkt Zijn getrouwheid. Zijn hartelijke liefde tot God, Zijn Woord en wil. Hoort Hem belijden: "Ik ben niet gekomen om de wet te ontbinden, maar om die te vervullen". Door Zijn genade nu wordt door Zijn Geest de wet geschreven op de tafel van het hart en maakt de Heere waar: "Ik zal maken, dat gij in Mijn inzettingen zult wandelen en Mijn rechten zult doen en bewaren". Bedeeld met en gedreven door die genade mogen de nieuwe belijdende leden en wij allen staan in onze tijd. Een tijd, die boos is en een krom en verdraaid geslacht laat zien. De band aan de kerk zal dan ook nimmer verbroken worden. Zij wordt door de jaren heen sterker. Sterker omdat de binding aan het Woord en de prediking toegenomen is. Waar dit niet het geval is, stapt men zeer gemakkelijk op. Doet er even zich wat voor, kan men zijn doel niet bereiken, men onttrekt zich aan de kerk. Op zich erg, maar wat doorgaans het ergste is, dat men zich innerlijk regelmatig stootte, ergerde aan de prediking, of aan het gemeentebeleid. Vandaar dat iets wordt aangegrepen om eigen stap te kunnen rechtvaardigen, althans voor de mensen. Voor de Heere is dit onmogelijk. De Heere vraagt waarheid.

De kerk is dus geen gezelligheidsvereniging, maar verkondigingsplaats. De plaats waar het Woord gebracht wordt en om dat Woord gaat het in elke dienst. Dat Woord immers onderwijst, ontdekt, troost, werpt terneer en verheft. Dat Woord geeft Godskennis, zelfkennis en Christuskennis. Dat Woord werkt Godsvrucht. En dat door de toepassende, inwerkende en doorwerkende kracht van Gods Geest. Wie daarbij leeft, laat zijn plaats niet leeg, maakt ook waar, wat beloofd is voor kerkeraad en gemeente het getrouw aanwezig zijn in de diensten. Niet omdat het middel op zich zaligt, maar omdat de Heere de middelen gebruikt tot zaligheid en tot onderwijs, tot steun, tot troost op de weg door het leven. Dan is het: hoe lieflijk, hoe vol heilgenot, O Heer' der legerscharen God, zijn mij Uw huis en tempelzangen. Een dag is in Uw huis mij meer, dan duizend, waar ik U ontbeer"; 'k waar liever in mijn Bondsgod woning een dorpelwachter dan gewend aan d'ijd'le vreugd in 's bozen tent. Dit is ook de

levensuiting van blijvende leden, van eeuwige leden.

Ds. M.C. Tanis.

Laus Deo 19.

Lessen uit Genève

Glibberige slangen

De christelijke kerk heeft zich vooral in de eerste eeuwen na Christus herhaaldelijk moeten wapenen tegen valse leerstellingen. De Waarheid van het Evangelie moest verdedigd worden. Overigens is Calvijn zich er wel van bewust dat niet alleen in het begin van de christelijke kerk maar ook in zijn tijd de zuivere leer van het Woord aan bittere aanvallen is blootgesteld. Zo schrijft hij, dat "we het zeer druk hebben om de vijanden van de zuivere en gezonde leer te overwinnen". En juist deze verdediging van de zuivere leer tegen de aanvallen daarvan dwong de kerk tot het gebruik van woorden als 'Drie-eenheid' en 'drie personen'. Calvijn weet dat deze benamingen zo letterlijk in de Bijbel niet voorkomen. Maar men heeft ze gebruikt om de aanvallers van de zuivere leer van het Evangelie uit hun schuilhoek te trekken. Om hen alle "gelegenheid tot slinkse uitvluchten" te ontnemen. Calvijn noemt ze 'glibberige slangen', die ons ontsnappen "tenzij ze stévig gedrukt worden en wanneer ze gepakt zijn, vastgeknepen worden".

Om één woordje

Calvijn geeft het voorbeeld van Arius. Afkomstig uit Lybië, vestigde hij zich in de Egyptische stad Alexandrië, brandpunt van antieke cultuur en wetenschap. Hij behoorde daar tot de christelijke gemeente en vervulde het ambt van presbyter, ouderling. In het jaar 318 komt Arius met de bisschop van de gemeente, Alexander, in botsing. Het conflict was een gevolg van zijn uitspraken over de Persoon van Christus: Arius verbreidde de mening dat Jezus het voornaamste schepsel was van de Vader, weliswaar geschapen vóórdat de wereld bestond. Hij beschouwde Hem als de 'Eerstgeborene van alle creatuur' maar ontkende tegelijk Zijn éeuwigheid. Voor Arius was het logisch geredeneerd een onverteerbare zaak dat men aan Jezus een Goddelijke natuur toeschreef en tegelijkertijd het monotheïsme (= geloof in één God) handhaafde. Met andere woorden: als men ervan uitging dat Jezus zowel als God de Vader een Goddelijke natuur had, dan zou men moeten komen tot de belijdenis van een twee-goden-dom. Arius hield het bij het monotheïsme (er is maar één God) en verwierp daarmee de belijdenis van Jezus' Godheid. Als het hoogste schepsel van God is Hij als Leraar en Voorbeeld op aarde verschenen. Daarna ontving Hij goddelijke eer als loon op Zijn vrijwillige gehoorzaamheid in dit aardse leven. Goddelijke eer voor het hoogste schepsel. Maar meer ook niet.

De bisschop van de Alexandrijnse kerk, Alexander, beseftte dat Arius in zijn wezen pijlen richtte op het hart van het Evangelie: de Goddelijke openbaring in Jezus Christus werd bedreigd en daarmee de leer van de verzoening. Immers alleen God kan met God verzoenen en tot God terugbrengen. Vanzelfsprekend beriep Alexander zich in deze strijd op het eerste vers van Joh. 1: het Woord was bij God en het Woord was God. Volstrekt eens-wezens met de Vader. Hij gebruikte daarvoor het Woordje "homo-ousios", d.w.z. van hetzelfde wezen. Men ontkwam er niet aan om dit woordje homo-ousios te gebruiken. Arius moest onmaskerd worden. Toegegeven: dit woordje komt niet in de Bijbel voor. Het is in zekere zin een 'nieuw' woord. Maar het diende wel de duidelijkheid van de orthodoxe, d.i. rechtzinnige leer van het Evangelie. De Waarheid werd daardoor helder en duidelijk gemaakt en Arius werd hiermee als het ware voor het blok gezet. Men moest wel. Want natuurlijk erkende Arius, dat Christus in zekere zin God en Gods Zoon was. Daarin is de Schrift veel te duidelijk. Zo leek het op de klank af dat Arius zich verenigde met de Bijbelse leer. Zo leek het alsof hij overeen stemde met zijn medechristenen. Maar tegelijkertijd hield hij niet op (een bekende tactiek in de theologi-

sche wereld) te verkondigen, "dat Christus geschapen was en een begin gehad had, evenals de overige schepselen". En om nu "de gladde listigheid van de man uit haar schuilhoek voor de dag te halen zijn de ouden (=kerkvaders) verder gegaan door te zeggen, dat Christus de enige Zoon des Vaders is en eens-wezens met de Vader". Eéns-wézens dus. Homo-ousios. En met dat éne woordje kwam de aap uit de mouw. Calvijn schrijft: dat "de Arianen het woordje homo-ousios begonnen te haten en te verwensen". En daarmee werd gelijk duidelijk, dat ze nooit oprecht en van harte beleden hadden dat Christus waarachtig God was.

Calvijn wil met dit voorbeeld van de arianse strijd om het homo-ousios maar zeggen, dat men de kerkvaders niet mag betichten van twistgierigheid en onheilige strijd lust. Was het wel nodig, dat om één zo'n woordje de rust in de kerk werd verstoord? Het antwoord is: "dat woordje maakte onderscheid tussen de zuiver-gelovige christenen en de heiligschennende arianen". Het maakte dus onderscheid tussen leven en dood. Licht en duisternis. Wijze en dwaze bouwers.

Afloop van de Ariaanse strijd

Het conflict in Alexandrië dreigde een uitslaande brand te worden. Heidense toneelspelers verwerkten het gekrakeel in hun stukken tot vermaak van het publiek. Er moest een eind aan komen. Keizer Constantijn greep in. De Waarheid van het Evangelie en (dat gebiedt de eerlijkheid ook te zeggen) de eenheid van Zijn rijk stonden op het spel. In het jaar 325 kwam op zijn bevel een concilie samen in de klein-Aziatische stad Nicea. De christelijke kerk zou bij monde van haar afgevaardigden een uitspraak doen. En: het homo-ousios van Christus met God werd daarin nagenoeg algemeen aanvaard. Hoewel in de jaren na Nicea de arianen geregeld de kop opstaken, wonnen de homo-ousianen uiteindelijk terrein en kregen tenslotte de overhand. Op het tweede oecumenische concilie van Constantinopel, 381, kwam aan alle geschillen een einde. Het Arianisme werd voorgoed veroordeeld als onrechtzinnig. Hoewel de eerlijkheid ook gebiedt te zeggen, dat velen in de huidige christelijke kerk de belijdenis van de Goddelijke natuur van Jezus Christus allang als achterhaald beschouwen. Ik denk met name aan de leerlingen van de invloedrijke Duitse theoloog Rudolf Bultmann, die ervan uitgaat, dat deze belijdenis als een stuk Griekse mythologie in het Christendom is ingeslopen. Jezus van Nazareth zou zichzelf helemaal niet als de eeuwige natuurlijke Zoon van God beschouwd hebben. Duizenden moderne theologen weten zich aldus rustig te handhaven in de christelijke kerk Inclusief hun verachting van deze fundamentele christelijke leer.

Bewaar het Pand

Om het "eens-wezens" van de Zoon met de Vader hebben de kerkvaders, ik denk met name aan de Alexandrijnse bisschop Athanasius, een zware strijd gevoerd. Een strijd die overigens de moeite waard was. Niet minder dan het Pand zelf moest bewaard worden. En dat Pand moet ook nu bewaard worden. God zende juist in dit synodejaar 1986 onze kerken het licht van Zijn Geest om de geesten te onderscheiden. In een periode van voortdurende ongeestelijke infiltratie kunnen en mogen wij die strijd niet ontlopen. Ook in 1986 gaat het in onze kerken om de orthodoxie, de zuiverheid van de leer. En dan behoeven wij er echt geen genoeg mee te nemen, dat men zegt te staan voor Schrift en belijdenis. Men moet het metterdaad bewijzen in prediking, pastoraat en publicatie.

Laten we allen mogen meedenken en meebidden. Want tot de strijd om de beproeving der geesten zijn beslist niet alleen theologen geroepen. De voelhorens van het eenvoudige volk van God zijn soms van betere kwaliteit dan die van het bestudeerde deel van onze kerken. Waarmee we uiteraard ook weer geen lans willen breken voor de onkunde. Eenvoud is niet hetzelfde als onwetendheid. Juist die eenvoudigen krijgen het Woord lief. Zij smeken om Zijn licht en waarheid. Zij graven in de mijnen van het Woord. Juist zij hebben de kerk te lief om haar door een aan-

gepaste theologie te laten verteren. Al gaat het maar om "een woordje" waarin het hart van het Evangelie klopt.

Wordt vervolgd D.V.
L.W. van der Meij V.D.M.

Een vertroosting bij het gevoel van onwaardigheid

Wanneer we ziek zijn worden we vaak ernstig gedrukt door een diep besef van onze onwaardigheid. We zien onszelf als zeer slecht, veel slechter dan we gewoon waren over onszelf te denken, en dat drukt ons zeer zwaar. We geraken geestelijk met onszelf aan de grond.

We hebben nu meer tijd om te denken. Vele dingen worden ontdekt van de valse kleuren die zij droegen, van de verontschuldigheden die we er voor maakten. We zien ze zoals ze zijn en onszelf als die er schuldig aan staan en we worden zeer ter neer geworpen.

Nu, dat is niet om een troosteloze toestand te worden. Geen toestand, behalve dat we leven in onboetvaardigheid en zonde en ver van God, is om volkomen troosteloos te zijn. En dat is niet uw toestand. Het is er ver vandaan, dat het uw toestand is, niets drukt u meer dan de zonde en dat u een zondaar is geweest, en dat u er nu een is en dit is een toestand die God geschikt rekent om u er vertroosting in te geven. Hoe meer u de vertroosting in uzelf onwaardig is, des te meer zult u in overeenstemming daarmee door God worden getroost.

Verheug u, zieke, bij het gevoel van onwaardigheid.

Dank God voor het gevoel van onwaardigheid.

Verwacht zegen en vertroosting, als behorende tot onwaardigheid die gevoeld wordt. Bedenk allereerst, dat dit juist de zaak is die God wil dat gij gevoelt. Nooit heeft Hij een kind gehad dan dat Hij daaromtrent had onderwezen. Hij deed Job zeggen: "Daarom verfoei ik mij en ik heb berouw in stof en as" (42 : 6). Hij bracht Ezra op zijn knieën om te zeggen: "O mijn God, ik ben beschaamd en schaamrood om mijn aangezicht tot U op te heffen, mijn God; want onze ongerechtigheden zijn vermenigvuldigd tot boven ons hoofd en onze schuld is groot geworden tot aan de hemel" (Ezra 9 : 6). Hij deed de heilige Daniël zeggen: "U, o Heere, is de gerechtigheid maar bij ons is de beschaamdheid der aangezichten" (Daniël 9 : 7). Jacob zeide: "Ik ben geringer dan al deze weldadigheden en dan al deze trouw, die Gij aan Uw knecht gedaan hebt" (Gen. 32 : 10). De verloren zoon zei, dat hij niet meer waardig was de zoon van zijn vader genoemd te worden (Lukas 15 : 19). Wat David betreft, de Psalmen zijn vol van gevoelens van onwaardigheid, en als er geen andere belijdenissen ervan waren dan zou de 51e psalm alleen genoeg zijn.

U bent daarom in gezelschap van David en Job en Ezra en Daniël en Jeremia en Jesaja en Hosea en in werkelijkheid al de heiligen van God, die Hij door de Geest bearbeid heeft. Het pad om onwaardigheid te gevoelen moet voor u het rechte zijn, wanneer het betreden is door al deze heilige mannen.

Maak daarom uzelf niet ontroostbaar, omdat u zich onwaardig gevoelt. Dit is het beste ding om te gevoelen, denk eraan, wat God verlangt dat u gevoelt. U bent nu in Gods weg; verlang niet iets te gevoelen wat verschilt van wat u voelt; u is op de rechte weg; hoe verder u op deze weg voort reist des te beter. Stellig is het een grote vertroosting op zichzelf er zeker van te zijn op de rechte weg te zijn.

Dit is een gevoel van overeenstemming met de waarheid. Waar ook de waarheid is, daar is gezondheid en stilheid en de zaak zal goed verlopen. Wat u hebt te zoeken is waarheid wat betreft de gezondheid van uw ziel en de aangelegenheden van uw ziel, en u kunt er zeker van zijn dat u die hier hebt. Houdt u niet bezig met het gevoel. Begeer niet het te verdraaien of te veranderen. Laat niet toe dat een stem tot u zegt: "O, u zou ooit zoveel te meer vertroost worden, als u slechts van uzelf enige waardigheid kon gevoelen, of wanneer u iets kon doen om u een beetje waardig te maken". Dat is al een fout. U zou

op deze wijze onmiddellijk in een gebied van valsheid komen en de leugen zou God tegen u verheffen, evenals Hij nu voor u is. En de leugen zou beginnen allerlei boosheden uit te werken, want God wederstaat de hoov-aardige. Het is de hongerige die Hij met goe-deren vervult; maar u zou dan niet langer de hongerige zijn, maar de rijke man, en we weten wat er met hem gebeurt, hij wordt ledig weggezonden. Zeg: "ik gevoel en weet dat ik onwaardig ben en ik ben van plan aan dit gevoel vast te houden; ik begeer dat het meer en meer toeneemt, ik begeer te sterven met dit gevoel, ik begeer daarin voor God te verschijnen, ik begeer het door alle eeu-wigheid te gevoelen".

Een andere vertroosting die u voor uzelf uit dit gevoel van onwaardigheid hebt te trekken is reeds voorgesteld door die tekst: "Hij heeft de hongerige met goederen vervuld, maar de rijke heeft Hij ledig weggezonden". Deze vertroosting is dat, wanneer onwaardigheid wordt gevoeld, deze plaats maakt voor zegen. God wil niet enig goed schenken in een valse maat of in wat het niet kan bevatten of waarin er geen plaats voor is.

Nu, is u niet in de juiste gesteldheid voor genade? U zegt, en gevoelt ook, voor God (en het hele punt van de zaak bestaat in het gevoel): "Helaas, ik ben vreselijk slecht, ik ben een schuldig schepsel en een gering iemand, en ik heb Hem niets aan te bieden", en we weten hoe God antwoordt aan zo iemand: "Hij is ledig, dan is er plaats voor Mij en het Mijne, Ik zal hem vervullen".

Ja, er is nu overvloedig plaats in u voor Christus. Christus wil u vervullen met Zich-zelf en wanneer de Vader in u de Zoon ziet, geheel de Zoon, Zijn eigen geliefde Zoon, en helemaal niets van uw eigen gevallen ik, en uw eigen verwoestende dingen, het zal Hem welbehagelijk zijn.

En zo, u mag in uw armstoel zitten of neer-liggen op uw bed als een vertroost mens, geheel onwaardig in uzelf, maar geheel waar-dig in Christus, daar gij juist hebt wat God in u wenst te zien, zodat gij weet dat het Hem behaagt.

Het zou inderdaad treurig zijn als we moes-ten eindigen bij onze eigen onwaardigheid. Maar die te kennen is slechts een middel tot een doel: We behoeven niet te blijven in zo'n onaangename toestand. We moeten verder gaan, verder, en dan verblijd zijn en gevoelen en zeggen en zingen: "ik ben waardig in Christus. Ja, ik zelf ben waardig in Christus; God ziet op mij in Hem en rekent mij waar-dig in Hem; ik heb waardigheid, genoegzame waardigheid, Gods eigen waardigheid, ge-noeg voor het oordeel, genoeg voor de hemel; alles is van Christus, maar ook alles het mijne".

En nu, wees ook vertroost bij de gedachte dat gij er voor zijt bewaard, te weten hoeveel kastjdingen, hoeveel harde bedelingen, hoe-veel nederwerpingen nodig zijn, omdat vroe-ger of later, als gij behouden zult worden, de les van onwaardigheid moet worden geleerd. Het kan zijn, dat u op dit gebied nog veel hebt te leren. Werkelijk, we mogen er zeker van zijn dat, als we van de Heere zijn, we steeds meer en meer onze eigen onwaardigheid zullen leren.

Maar wees daaromtrent niet ontmoedigd. Er is hier ook een grote vertroosting voor u. U zult nooit iets slechts omtrent uzelf leren zonder enig daarmee overeenstemmend goed van Christus. U is niet slechter in werkelijkheid, wanneer u gewaar wordt dat u slechter is dan u dacht. Het is alleen dat meer licht in uw hart is gekomen en u meer ziet dan u tevoren deed. De dingen zijn werkelijk niet slechter, u weet er slechts meer van. God weet heel wat meer van u dan u ooit omtrent uzelf zult weten. En Hij heeft voorzorgen gemaakt in overeenstemming met Zijn we-tenschap.

Daarom, wanneer u een nieuw ding omtrent uw slechte hart of uw slechte leven ontdekt, laat uw eerste gedachte zijn: "Daarin is voor-zien in Christus".

Verneder uzelf, hoe meer hoe beter, maar altijd met Christus vóór u. Nederigheid zon-der Christus zal u zwak maken, met Hem zal ze u sterk maken. Onze eigen onwaardigheid zou ons kruisigen, wanneer zij niet hand in hand ging met de waardigheid in Hem.

En dus, neem de vertroosting tot u, die uw

meest genadige God en vriendelijke Vader voor u heeft bereid en leef daarin in vrede.

B.

Gehandicaptenzorg van de Gerefor-meerden Gemeenten

Aanvraag intramurale voorziening (inrich-ting) voor verstandelijk gehandicapten.

De Vereniging "Gehandicaptenzorg van de Gereformeerde Gemeenten" is in 1973 opge-richt op initiatief van ouders van gehan-dicapten. De Vereniging wil de geestelijke en materiële welstand van gehandicapten bevorderen en is een ontmoetingsplaats voor gehandicapten, ouders, verzorgers, familie en vrienden. Ook ouders van verstandelijk gehandicapten binnen de Christelijke Gere-formeerde Kerken zijn lid van de Vereniging. Velen hebben goede ervaringen met de ver-schillende vormen van hulp- en dienstver-lening die vanuit de Vereniging worden geboden.

Naast de Vereniging "Gehandicaptenzorg" bestaat er ook een Stichting "Gehandicap-tenzorg van de Gereformeerde Gemeen-ten". Deze Stichting beheert twee gezins-vervangende tehuizen voor verstandelijk gehandicapten: "De Eersteling" in Moerka-pelle en "De Beukelaar" in 's-Gravenpolder. Ook in deze tehuizen hebben gehandicapten vanuit de Christelijke Gereformeerde Ker-ken een plaats gekregen. Onlangs hebben de reeds bestaande kontakten tussen de Stich-ting "Gehandicaptenzorg" en de Christelijke Gereformeerde Kerken een meer formele vorm gekregen door de toetreding van ds. G. Bouw uit Scheveningen in het bestuur van de Stichting.

Niet alle verstandelijk gehandicapten komen in aanmerking voor een plaats in een gezins-vervangend tehuis. Er zijn ook gehandicap-ten die meer verzorging en/of begeleiding behoeven dan in een dergelijk tehuis gege-ven kan worden. Zij zijn aangewezen op een intramurale voorziening (een internaat of inrichting genoemd).

In het verleden is een aanvraag, die door de Stichting "Gehandicaptenzorg van de Gere-formeerde Gemeenten" werd ingediend, door de overheid afgewezen. Enige tijd ge-leden zijn hierover echter opnieuw bespre-kingen gevoerd met het Ministerie van Wel-zijn, Volksgezondheid en Cultuur.

Daarbij is gebleken dat men nu niet geheel afwijzend staat tegenover een intramurale voorziening, waar men tracht te leven en te werken vanuit een reformatische levens-beschouwing. Daarom heeft het bestuur van de Stichting gemeend om opnieuw, onder biddend opzien tot de Heere, een aanvraag te moeten indienen.

Hoewel het nog lang zal duren voordat een dergelijke woonvoorziening gerealiseerd kan worden, moet er nu reeds een beeld gevormd worden van het aantal gehandicapten dat voor een plaats in deze woonvoorziening in aanmerking zal komen. De vraag naar de behoefte is steeds één van de eerste vragen die de overheid stelt. Daarbij gaat het niet alleen om die ouders, die op dit moment over uithuisplaatsing van hun zorgkind denken, maar ook om hen, die hun verstandelijk gehandicate kind op langere termijn een plaatsje zouden willen geven in een inrich-ting, waar het leefklimaat overeen komt met de normen die wij vanuit Gods Woord han-teren.

Ook kunnen er ouders zijn wier kind reeds in een inrichting verblijft, maar die zich ern-stig zorgen maken, omdat het leefklimaat niet overeenkomt met dat van het ouderlijk gezin. Zij zouden wellicht een overplaatsing overwegen, wanneer er een inrichting zou zijn waar men tracht te leven en te werken vanuit een levensbeschouwing die beantwoordt aan de eisen die God in Zijn Woord stelt.

Om een inzicht te krijgen in de bestaande behoefte aan een intramurale voorziening wordt vanuit het Landelijk Bureau van de Vereniging "Gehandicaptenzorg" een onder-zoek verricht.

Ouders of verzorgers van verstandelijk ge-

handicapten die hun zorgenkind voor de bovenvermelde woonvoorziening willen aan-melden of die meer willen weten van deze plannen kunnen informatie aanvragen bij het Landelijk Bureau.

Landelijk Bureau V.G.G.G.,
Postbus 404

3440 AK Woerden

Telefoon: (03480) 2.03.90.

Voor de jeugd

Nehemia 13

Beste jongelui!

"Toen geschiedde het in de maand Nisan, in het twintigste jaar van de koning Arthahsasta, als er wijn voor zijn aan-gezicht was, dat ik de wijn opnam en gaf hem aan de koning. Nu was ik nooit treurig geweest voor zijn aangezicht."

Neh. 2 : 1.

Wij hebben vernomen dat Nehemia bezoek had ontvangen van zijn broeder Hanani en enige andere mannen, die uit Jeruzalem gekomen waren om hem mee te delen hoe het daar opstond. Het was er in één woord treurig gesteld. Want de muren waren nog steeds niet herbouwd, en het volk verkeerde in grote ellende en versmaadheid.

Deze dingen lieten Nehemia niet onbewogen. Hij wist zich solidair met zijn volksgenoten. Het bracht hem in het gebed voor het aange-zicht des Heeren. Het is natuurlijk altijd een goede zaak, wanneer we met onze noden naar de Heere gaan. Ken Hem in al uw wegen, dat staat ook niet voor niets geschre-ven in het woord van God. Wordt dit door ons ook ter harte genomen? Laten we eerlijk wezen. We weten doorgaans wel hoe het moet, doch als het er in de praktijk van het leven op aan komt, komt er dikwijls niet veel van terecht. We zoeken het dan zelf wel uit. Het blijft waar, wat wel eens gezegd is: God, Die is allerbest, Die houden wij voor het allerleest. Bij Nehemia was dit niet het geval. En dat is genade van God. Want een ieder moet zijns zelfs zaligheid steeds weer zoeken met vrez en beven. Doch daar tegenover staat dat het toch altijd weer God is, die in de mens werkt, beide het willen en het werken naar Zijn welbehagen.

We hebben ook gehoord, dat toen Nehemia de ellende vernomen had, dat er bij hem een plan was gegroeid. Wat dat plan was, is tot nu toe voor ons een verborgenheid gebleven. Het komt in het tweede hoofdstuk, dat nu onze aandacht vraagt, wat nader uit de verf. Het was een heel goed plan, tot heil van het volk. Doch plannen moeten ook worden uit-gevoerd. Daar moeten wij ook aan denken. Want er zijn onder mijn lezers mogelijk ook wel mensen die met plannen rondlopen. Snode plannen. Die zijn er maar al te veel. Kwade zaken worden dan uitgebroed en ook niet zelden uitgevoerd. Dat is natuurlijk altijd af te keuren. Houdt ook deze dingen in gedachten. Een mens is nergens te goed voor. Hij is tot alle boosheid geduriglijk weer geneigd.

Doch er zijn ook wel eens goede plannen. En goede plannen zijn natuurlijk altijd goed. Doch zij worden niet altijd uitgevoerd. Het blijft dan bij plannen maken. Goede voor-nemens, noemt men dat. Doch daar ligt de weg naar de hel mee geplaveid. Zo kan een drinker van plan zijn om in het vervolg zich niet meer te buiten te gaan aan sterke drank. Doch bij de eerste en beste gelegenheid is het weer mis. Jullie kunnen dit ene voorbeeld natuurlijk wel aanvullen met ik weet nog niet hoeveel andere.

Het plan dat bij Nehemia was opgekomen, wilde hij ook uitvoeren. Doch daar moest het dan ook weer de tijd en de gelegenheid voor zijn. En dat liet nog al even op zich wachten. Want er wordt in onze tekst gesproken over de maand Nisan. Dat is vier maanden later dan we Nehemia in het vorige hoofdstuk hebben ontmoet. Vier maanden is een hele tijd. O zeker, ik weet wel, de tijd vliegt. Dat hoor je menigmaal zeggen. En het is nog bij-bels ook. "Wij vliegen daar heen". Zo schreef Mozes het al in de tijd dat er helemaal nog geen vliegtuigen waren. Daar de tijd snel

gaat, moet de tijd door ons wel gebruikt worden. Niet om kwaad te doen, maar om het aangezicht des Heeren te zoeken. Zoekt Zijn aangezicht geduriglijk. Ik geloof dat Nehemia dat in die vier maanden heeft gedaan. In die vier maanden is de koning waarschijnlijk afwezig geweest, zodat Nehemia geen gelegenheid gehad heeft om zijn plannen de koning voor te leggen. Het was toen natuurlijk een andere tijd dan wij tegenwoordig beleven. De communicatie is in onze tijd geweldig. Afstanden zijn er praktisch niet meer. De grote heren die de wereld regeren, zijn allen met elkander verbonden. Als zij iets hebben, dan kunnen zij het à la minute hun bond- of partijgenoot meedelen. Doch zo was het in de dagen van Nehemia niet. Als men toen op reis ging, was dit een hele onderneming. Het gevolg was dan ook dat het contact gewoon verbroken was. Vandaar dat Nehemia zijn plan aan de koning niet heeft kunnen voor leggen.

Al is er, wat het uiterlijk betreft veel veranderd, een ding is echter niet veranderd. Tegenwoordigspreken we wel eens over een "draadloze verbinding". Die was er vroeger met mensen niet. Doch met de Heere was die er wel. Het was toen een geheim dat door heel velen niet werd gekend. En dat geheim wordt door heel veel mensen in onze tijd nog niet gekend. Dat is de verbinding met God. Die is meer dan de koning Arthahsasta, Hij is meer dan alle koningen van de wereld. Want God is de Koning der koningen en de Heere der heren. En daar kon Nehemia wel mee spreken. Dat heeft hij ook gedaan, gedurende vier maanden van afwezigheid van de aardse koning, in wiens dienst Nehemia zich bevond.

Moderne kontakten op aarde kunnen verbroken worden. Doch het contact met de hemel kan men vanaf de aarde niet verbreken. Dat is een blijvend wonder. Kennen jullie ook dat wonder? Als je de zaken bij hoger licht leert zien, dan moet je zeggen dat de wereld met al haar kennen en kunnen toch wel een heel eind achter loopt. Als wij over een draadloze verbinding horen spreken op aarde, staan we versteld, terwijl de draadloze verbinding geen uitvinding is van de laatste tijd. Ik bedoel de verbinding met de hemel . . . De dichter zegt: Mijn klaagstem drong tot in Zijn troonzaal door. En vandaar gaf Hij mij in gunst gehoor. Gelukkig degenen die dat ook kunnen en mogen zeggen.

Die vier maanden zijn voor Nehemia geen gemakkelijke maanden geweest. Want daar hij zijn plannen aan de koning niet kon voorleggen, ging de ellendige toestand in Jeruzalem door. Je kunt natuurlijk zeggen: Als hij dan zijn noden bij de Heere kwijt kon, dan kon hij toch gerust zijn? De Heere zou dan wel voor de uitkomst in staan. Nu, daar hoeft niemand aan te twifelen. Maar Nehemia was ook een mens. Een hooggeplaatst mens op de maatschappelijke ladder en ook een mens van gelijke beweging gelijk alle anderen. Hij was een gelovig mens, wat echt wel als een bijzonderheid kan worden aangemerkt. Maar gelovige mensen kunnen niet geloven als zij willen. Het echte geloof wordt menigmaal bestreden. Daarom geloof ik dat die vier maanden voor Nehemia, maanden van beproeving zijn geweest. Dat kunnen jullie je mogelijk wel voorstellen. Want, zo kwam de binnenprater op hem af, waar blijf je nu met je mooie plannen. Je krijgt niet eens gelegenheid om ze uit te voeren. De koning is weg en die blijft weg, en de ellende gaat door, daar in Jeruzalem.

Het wordt er alleen met de dag maar erger. De Heere heeft je blijkbaar niet verhoord. Want als dat het geval was, dan moesten je plannen toch uitgevoerd kunnen worden? Enz. Deze dingen worden "bestrijdingen" genoemd. Daar heeft de wereld geen lijst van. Die kent wel strijd, doch dat is maar een rampzalige strijd. Die wordt uitgevochten met vleselijke wapenen. En dan vloeit er alleen maar bloed. Doch Gods kinderen kennen ook strijd, en dat is een geestelijke strijd. De vijanden, waar tegen gevochten moet worden, zijn sterk. Het is de duivel, de wereld en het eigen boze vlees. Het zijn al heel oude vijanden. Ze zijn al zo oud als de wereld is vanaf de zondeval. Alleen, je hoort

er tegenwoordig niet zo veel meer van. Het lijkt wel of ze niet meer bestaan. En wanneer je er over spreekt, dan word je niet begrepen, of voor erg ouderwets versleten. De vijanden hebben ook het liefst dat je eigenlijk aan hun bestaan niet meer gelooft. Dan kunnen zij des te gemakkelijker hun werk doen. Daarom wil ik ze noemen en dan wel met name, opdat zij ook door onze jonge mensen gekend zouden worden. Want al zijn het oude vijanden, zij zijn niet in die zin oud, dat je er niet bang voor hoeft te zijn, zoals dat met oude mannetjes het geval is. Wanneer een vijand heel oud is, dat hij vanwege zijn leeftijd niet meer op zijn benen kan staan, dan behoef je er niet bang voor te zijn.

Doch zo is het met geestelijke vijanden niet. Hoe oud ze ook zijn, zij blijven in zeker opzicht altijd nieuw. Zij worden ook nooit moe. De Heidelbergse Katechismus zegt, dat zij niet ophouden om ons aan te vechten. Zij zijn dus dag en nacht in de weer. Dat heeft Nehemia ervaren. En dat ervaren al degenen die met Nehemia een zelfde dierbaar geloof deelachtig zijn. En als jullie dat mogen zijn, wat te wensen is, dan zul je die vijanden ook kennen. Je kunt in het gebed gelovig naderen tot God. En als dan de verhoring uitblijft, dan zeggen die binnenpratens (jullie begrijpen toch wel wat ik daarmee bedoel) "Waar is nu God, op Wie ge bouwde; en aan Wie g' uw zaak vertrouwdet?". Dan kun je gaan twifelen. Zou het ooit wel gebeuren? Het kan je slapeloze nachten bezorgen. Het zijn dan nachten die niet werkloos worden doorgebracht, maar biddende. " 'k Bracht de nachten door met klagen. Dacht ik hoe God anders helpt. Mijne ziel was overstelpt". Doch de Heere geeft uitkomst. Een volgende keer hopen we D. V. dat te zien. Ik ga nu weer afscheid van jullie nemen.

Proberen jullie nog wel eens een abonnee te winnen voor ons blad?

Jullie aller vriend,

Ds. H.C. v.d. Ent.

Boekbespreking

Het wonder van de 19e eeuw
door Dr. H. Algra.

Uitgave van T. Wever b.v. - Franeker,
postbus 59, tel. 05170 - 3147.

De eerste druk van dit werk verscheen in 1966. In juli van datzelfde jaar kwam er al een tweede druk en in juni 1970 een derde. In november 1976 verscheen er een vierde, herziene en uitgebreide druk, in december 1976 de 5e en de 6e in mei 1979.

Het boek gaat over vrije kerken en kleine luyden. In hoofdzaak handelt het boek over ons land, maar de schrijver neemt ons ook mee naar Amerika en Afrika.

We nemen een gedeelte over uit het Woord vooraf. Daar schrijft Dr. Algra:

Dit boek is ontstaan uit een verwondering, die tijdens het schrijven nog toenam.

In het begin der negentiende eeuw scheen het met het Gereformeerde leven in Nederland afgelopen te zijn. In de loop van die eeuw is er echter in verschillende fasen en vormen een Gereformeerd Reveil gekomen, meest door stuwende krachten "van onderen op", door "kleine luyden", die zich op geen enkel man van naam - dat is van erkende kunde en uitstekende braafheid - beroemen kunnen", zoals het in een officieel rapport van een Haags ambtenaar werd formuleerd. De kleine steunpunten van deze mensen, gezelschappen en groepen, onduidelijk en weinig stabiel, werden tot vrije kerken met een groeiende verantwoordelijkheid en toenemende samenbinding. Die vrije kerken stimuleerden als in Engeland een gezonde democratische ontwikkeling van ons nationale bestel.

Wie het kleine begin, de vele moeiten, het individualisme van velen, de geringe ontwikkeling van de mensen, nader leert kennen, die voelt zijn verwondering groeien. En al meer ziet hij hier een wonder van genade, tot zegen voor ons volk.

Dit boek bedoelt wat anders te zijn dan een gebruikelijke kerkgeschiedenis, want het gaat de schrijver meer om de mensen thuis

en in de kerk, dan om handelingen van officiële kerkelijke vergaderingen. Wanneer iemand mocht constateren, dat er van dit leven van en in deze vrije kerken en haar activiteiten nog méér zou zijn te vertellen, dan wil de schrijver dat allerm minst tegen spreken. Hij vond dat hij niet langer moest wachten met de publicatie. Hij had de wens, dat deze mensen van de negentiende eeuw nog eenmaal in hun kenmerkend bestaan zouden worden getekend door iemand die zovelen van hen heeft gezien en gesproken, die stamt uit een geslacht dat tot de oude Afscheiden behoorde en waarin generatie na generatie het verder vertelde, overeenkomstig Psalm 78. Hij hoopt dat dit boek door de nazaten uit méér van zulke geslachten zal worden gelezen, nog voordat een bepaald soort geleerden zich van deze stof meester maakt om uit te leggen, hoe het zodanig sociologisch en psychologisch kan worden verklaard, dat er geen enkele reden meer overblijft om van een wonder te spreken, laat staan er voor te danken.

Tot zover Dr. Algra. Het is te begrijpen dat er grote vraag naar dit boek was en is. De 19e eeuw was de eeuw van kleine luyden, van afscheiding en doleantie. We lezen van de gang van zaken in het land en in allerlei plaatsen. We lezen van personen die in die dagen hun betekenis en inbreng ten goede of ten kwade hebben gehad. Het boek leest gemakkelijk en wanneer we enige belangstelling voor de kerkgeschiedenis van de vorige eeuw hebben, dan moeten we zeker kennis nemen van dit belangrijke boek.

Bij de beoordeling van allerlei verschijnselen is te bemerken dat de schrijver tot de Gereformeerde Kerken behoorde. Hij betreurde de scheuring in die kerken in 1944. Hij kon er niet toe komen om ook over de lopende eeuw een werk te schrijven. Dat zou hem verdriet hebben bezorgd. Er is, vergeleken bij de vorige eeuw, heel veel veranderd. De kleine luyden zijn geëmancipeerd en velen van het nageslacht hebben de kerk de rug toegekeerd en houden er ideeën op na, die in strijd zijn met Gods Woord.

Men leze dit boek. Het biedt veel. Het telt 351 blz. en kost gebonden slechts f 24,75.

B.

Korenaren uit volle oogst

Er is in de serie die deze naam draagt een langspeelplaat/cassette verschenen met twee meditaties, de ene van Ds. D. Rietdijk, predikant van de Gereformeerde Gemeente te Moerkapelle en de andere van Ds. J. Westering, Christelijk Gereformeerd predikant te Urk.

Ds. Rietdijk mediteert over: "De zwijgende Borg", naar aanleiding van Johannes 14 : 2b en Ds. Westering over: "Een open hemel-deur", naar aanleiding van Openbaring 4 : 1a. De meditaties zijn omlijst door bijpassende, niet-ritmisch gezongen psalmen.

We hebben hier twee meditaties, die een boodschap inhouden, die gegrond is op Gods Woord. De aanduiding van de meditaties zegt dit al en de inhoud is er mee in overeenstemming. We kunnen deze LP/MC daarom van harte aanbevelen.

De prijs van de plaat en cassette is gelijk, namelijk f 21,90. Abonnees ontvangen viermaal per jaar een plaat of cassette tegen de prijs van f 19,50 per exemplaar.

De plaat/cassette is te verkrijgen bij boekhandel G.J. van Horssen, postbus 18, 3770 AA Barneveld, tel. 03420 - 92084.

B.

Een pastorale gemeente door Drs. K. Exalto

Dit is een brochure, uitgegeven door de Willem de Zwijger-stichting. Het gaat er in over Martin Bucers visie op de gemeente.

Bucer leefde van 1491-1551. Hij was een hervormer wiens betekenis men pas in onze tijd heeft ontdekt. Prof. Dr. W. van 't Spijker startte in 1970 met een omvangrijke dissertatie over *De ambten bij Martin Bucer* en heeft sindsdien steeds in de vorm van bijdragen en

artikelen allerlei thema's uit Bucers theologie behandeld. Aldus Drs. Exalto.

Deze behandelt in zijn brochure de gedachten van Bucer over de roeping van overheid en gemeente ten aanzien van de schapen van de kudde van Christus. Het gaat hem om ware zielszorg. Hij deelt de schapen in in vijf klassen: verloren, dwalende, gewonde en gekwetste, zwakke en tenslotte gezonde en sterke schapen. Die hebben allemaal zielszorg nodig.

Het ging Bucer, zegt Exalto, om het rijk van Christus, ja om Christus Zelf. Alles is in Hem! Dat heeft hij zijn hoorders en lezers gedurig voorgehouden. Alleen het zich overgeven aan Hem en het geloven in Hem maakt ons gezond. Zielszorg is er om Hem. En ook opdracht van Hem. En dan worden alle leden van de gemeente erbij betrokken. Kerkelijke ambtsdragers, overheden, maar ook elk christenmens. Niet slechts pastoraat in de gemeente, maar ook pastoraat door de gemeente. Een pastorale gemeente. Als een eerste aanzet tot het rijk van Christus, dat komende is.

De brochure kost f 7,50 en is te verkrijgen bij de Willem de Zwijgerstichting, postbus 642, 7300 AP Apeldoorn. Vaste donateurs ontvangen de twee jaarlijks uitkomende brochures voor de minimum bijdragen van f 10,- per jaar. Er is een lijst van reeds verschenen brochures verkrijgbaar.

B.

KANOUSKY de jeugdige Indiaan

5. Vernieuwde overtuiging.

"Ik zal u onderwijzen, en u leren van den weg dien gij gaan zult; Ik zal raad geven, Mijn oog zal op u zijn".

Psalm 32 : 8.

Wanneer de Heere Zijn werk begint, zal Hij niet toestaan dat de overtuigingen eindelijk en volkomen zullen worden gesmoord.

Deze genade werd Kanousky bewezen. Nadat hij nog een tijd, onbeteugeld door het geweten, op zijn zondige weg was voortgegaan, bestormden de woorden "hel" en "oordeel" zijn gemoed zo krachtig, dat ze hem met angst en verschrikking vervulden, en de gedachte aan de dood benauwde hem steeds meer. Verschillende keren zei hij tot zichzelf: "Alle mensen zeggen dat er een God is; ik weet dat ik moet sterven, ik weet dat ik een zondaar ben. Het is mij gezegd en ik geloof dat er een hel is; daardoor voel ik mij steeds ellendiger, want ik weet als ik sterf dan ben ik ongelukkig".

In gezelschap van zijn mede-dienstknechten leek hij opgewekt. Hij durfde nu echter geen zondig vermaak meer voor te stellen. Inwendig werd hij verscheurd door zelfverwijt omtrent het verleden, en door angst voor de toekomst. Als hij alleen was sprak hij dikwijls deze woorden: "O, mij ongelukkige Kanousky! Ik weet, ik ben een zondaar, een grote zondaar. O, ik ellendige! Wat zal ik doen? Massa zegt, dat ik geen zondaar ben. Waarom zou ik dan niet vrolijk zijn? Maar ik heb iets in mijn hart; ik kan niet gerust zijn; het zegt mij dat ik ellendig ben, dat ik ongelukkig zal zijn wanneer ik sterf".

Meer dan eens, wanneer deze uitdrukkingen uit zijn gekwelde hart opwelden, wierp hij zich op de grond in een vloed van tranen en zonk hij in wanhoop neer. Hoe beklagenswaardig was de staat van Kanousky; hij had dingen gehoord waardoor hij zijn ellende voelde en tot nu toe had hij geen vertrooster gevonden. Hij durfde niemand om raad te vragen, want steeds weer werd hij bespot, wanneer hij sprak over de ernstige onderwerpen van dood en oordeel.

Om de mensen te behagen had hij geprobeerd de overtuigingen weg te drukken, maar slechts voor korte tijd was hem dat gelukt, en nu laaide de vlam weer op met nog groter kracht. Zelden kon hij in slaap komen, meestal totdat hij van vermoeidheid wegdoezelde. Op een zekere nacht lag hij slapeloos in bed, toen herinnerde hij zich voor het eerst, dat de dominee die hij had horen preken tot zijn toehoorders had gezegd, genade bij God te zoeken.

Kanousky herinnerde zich ook, dat de domi-

nee tot God sprak, hoewel God niet tegenwoordig scheen te zijn. Door deze herinneringen aangemoedigd bad hij de Heere om genade. Het grootste gedeelte van de nacht bleef hij vurig bidden: "God, wees mij genadig; ik zie u niet, maar Gij ziet en hoort mij; God, wees mij genadig". Toen hij opstond voelde hij zich wat verlicht en getroost. Als hij alleen was, bad hij steeds weer: "God, wees mij genadig". Dat was de inhoud van zijn gebed voor vele maanden, en wanneer hij deze woorden ook gebruikte zo voelde hij zich wat gekalmeerd en in zekere mate getroost. Zijn mede-dienstknechten zagen dat hij veranderd was, want hij ontweek alles wat verkeerd was. Daar zij echter de redenen niet kenden waardoor hij zo handelde, zo stelde hij zich aan hun spotlust niet bloot.

Dagje uit met de vereniging?

Een bruikbaar idee:
- een vleesfondue-avond;
- een vorstelijk lopend buffet;
- een stijlvol verzorgd diner of kottletafel in 'IRENE';
- gezellig, vakkundig, betaalbaar en... in eigen kring!

HOTEL - REST.

'IRENE'

Fam. Boetelaar

ELSPLEET

tel. 05779 - 1236

Stationssingel 50

Tel. 08385 - 13978

Postbus 177

3900 AD Veenendaal.

KERKBOW OOSTKAPELLE

De kerkeraad der Ger. Gem. Oostkapelle vraagt

GELD TER LEEN OP SCHULDBEKENENIS

voor financiering nieuw te bouwen kerk. De kerk moet ruim opgesteld worden in verband met het vele kerkbezoek in de zomermaanden, en daardoor ook meerdere kosten met zich meebrengt.

Wij vragen om uw hulp, en houden ons aanbevolen voor giften, leningen met en zonder rente.

Na ontvangst van het bedrag wordt u direct de schuldbekentenis toegezonden.

Ons gironummer 3442977 en ons banknummer 650647513, Ned. Middenstandsspaarbank Diemen, agentschap Oostkapelle.

Beide nummers t.n.v. Bouwfonds Ger. Gem. Oostkapelle.

Graag geven wij u inlichtingen.

Telefoon 01188 - 1955.

DE PENNINGMEESTER,
P. DE VISSER,
OUD DOMBURGSEWEG 4,
OOSTKAPELLE.

STICHTING
„REFORMATORISCHE
HULPAKTIE
WOORD & DAAD

**WOORD
&
DAAD**

Tel. 01830 - 24288
Postbus 560
4200 AN Gorinchem
Postbank 30.20.900
ABN 50.98.11.566
m.v.v. DRM-hospitaal

HET DEBORAH RETIEF MEMORIAL HOSPITAL

IN MOCHUDI (BOTSWANA)

Geneesheer-direkteur dr. A.A. Tanis

VERZOEKT DRINGEND HULP

bij de aanvulling/vervanging van het instrumentarium.

Het benodigde kan grotendeels tegen scherp verlaagde prijzen worden verkregen uit enige ziekenhuizen hier te lande die binnenkort worden gesloten.

WIE HELPT?

Inclusief de kosten van het vervoer is f 40.000,- nodig!

Het DRM-hospitaal is van origine een zendingsziekenhuis; het ressorteert thans onder de plaatselijke Nederduits Geref. Kerk maar heeft zijn missionaire karakter volledig behouden.

WOORD HET WEER EEN-MAATJE GROTER?

Nee, natuurlijk niet!
Die pondjes moeten er gewoon vanaf!
Onze plantaardige vermageringstabletjes helpen U hiermee op een verantwoorde wijze!
Kuur voor een maand f 20,-.

DROGISTERIJ SIKKING

Barrevoetstraat 5,
2011 WL Haarlem
Tel. 023 - 312882/
324608.
Postgiro 190609.

WESTKAPELLE TE HUUR

Vakantiehuis en luxe sta-caravan op zeer mooi en rustig plekje op boerderij bij het strand.
Telefoon 01187 - 1441

Wel eens op TEXEL geweest?

Beslist de moeite waard. Bos, duinen, zee, vogelbroedplaatsen, visgelegenheden, etc., en... rust.

U kunt op

'DE VERRASSING'

gebruik maken van volledig pension voor groot en klein.

Prijzen v.a. f 270,- p.w.

Of u kunt kiezen voor een bungalow met alle comfort of sta-caravan.

Voor 60-plussers speciale voor- en naselzoenprijzen.

Vraag vrijblijvend onze kleurenfolder aan.

Tel. 02223-661 of 391.

Het bestuur van het Christelijk Internaat voor Schipperskinderen

"DE MERWEDE"

Havenstraat 52 te Werkendam roept sollicitanten op voor de functie van

GROEPSLEIDSTER/LEIDER

Het betreft een vakature in een VO jongensgroep.

Gezien de ontwikkelingen in deze groep denken wij aan een dienstverband van 41,8 uur per week voor het komende jaar en daarna van 31,5 uur.

Wij vragen:

- leeftijd minimaal 25 jaar
- enige beroepsgerichte opleiding
- ervaring in de omgang met oudere jeugd
- behorend tot de Ger. Gezindte en kerkelijk meelevend.

Inlichtingen kunnen worden verkregen bij de direktie, t.w. mev. Zuidijk of mej. v. As, tel. 01835 - 2741 of 2977.

Uw schriftelijke sollicitatie kunt u richten aan de secretaris van het Internaat, de heer T. Willemsen, Achtervliet 6, 4251 HR Werkendam.